Nagyvárad, 1903. IX. évfolyam 218. szám. Csütörtök, szeptember 24.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 16 kor.
Negyedévre . . . 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 20 kor.
Negyedévre . . . 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 24 kor.
Negyedévre . . . 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a vasár- és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utcza 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásáról vagy megőrzéséről nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVARAD, szept. 23

Katonai felségjogok.

A koczka el van vetve. Most már nincs más választás, mint vagy visszavonulni pirulva, vagy kérlelhetlenül tovább menni és győzni.

Nem a nemzet idézte fel ezt a rettenetes helyzetet. Mi állunk rendületlenül a törvényen. Jogunk a mi jövőnk, jogunk a fegyverünk. Ezer év viszontagságai közt átalakultak a fegyverek, rozsda emésztette meg a honfoglaló ősök kardjait, porrá korhadtak a litániákban is rettegett nyilak, de a magyar jog élt, fejlődött. Mohács nem ölte meg Werbőczy szellemét, I. Lipót nem vonathatta kinpadra, le nem fejeztethette a Corpus Jurist s Világos után is a halottnak hitt nemzetet feltámasztotta ősi joga, a joghoz való rendületlen ragaszkodás.

Bécsben a kardra ütöttek, üssünk mi a törvénykönyvre. A kard még nem diktált nekünk törvényt, de a törvény, a jog kardot formált már a kaszákból.

Isten kegyelméből való király szentesitette azt a törvényt. Isten velünk, — ki ellenünk?

Nincs tehát okunk megrettenni.

*

A király szólt a nemzethez s miután Chlopyban hiába érvelt a kardcsörtetés, most maga a korona mutat reá a törvényre, onnan magyarázva jogait.

Nem tudni, ki fogalmazta a királyi kéziratot? Beszélik, hogy az osztrák miniszterelnök keze járt rajta; no akkor ugyan alaposan rajta is hagyta a nyomát.

A királyi szózat az 1867. XII. t. cz. 11. §-áról emlékezvén, figyelmezteti a nemzetet, hogy a hadsereg vezényletére, vezérletére és belszervezetére vonatkozó ügyek a király által intézendők el. De hát kellett erre bennünket figyelmeztetni? Hiszen közel négyszáz éve azért omlott annyi magyar vér, hogy ezeket és még sok egyebeket csak a magyar király intézzen el, ne pedig osztrák tanácsosai. Igenis. Ezeket mind a király intézi el, mert a hadseregnek fej kell, gondolkodó és parancsoló fej, fej pedig csak egy lehet: a koronás király. Soha senki sem vonta kétségbe, hogy a vezényszavakat, a fővezérletet, a szervezetet, mind az apostoli király állapitja meg. O és senki más.

Van azonban valamibe beleszólásunk, a mit a királyi szózat szerkesztője nem tud, vagy nem akar tudni. Pedig csak egy szakaszszal kellett volna odább olvasnia az 1867. XII. t.-czikket s el nem csudálkozni a 11. §. felségjogain. A mint a modern alkotmányosság sehol sem enged tért az abszolutizmusnak, hanem a királyi akaratot a nemzeti akarattal erősiti vagy szükség esetén korlátolja: ugy a kiegyezési törvény is a 12. §-ban bölcs előrelátással az esetleges uralkodói önkénynek korlátot szabott a nemzet ujonczmegajánlási jogában.

Az idézett törvény 12. §-a ugyanis határozottan kimondja, hogy az ujonczmegajánlás feltételeinek megszabása az országgyülés hatáskörébe tartozik.

Feltételeket szabhatunk tehát az ujonczok megajánlása előtt. Feltételeket, a melyeket nem korlátol semmiféle rendelkezés. E feltétel-szabási joggal kezünkben, mint valami bonczkéssel vehetjük vizsgálat alá a hadsereget, ragaszkodva a kiegyezéshez »becsületesen és lelkiismeretesen,« mint a királyi szózat mondja. Az 1867. XII. t.-cz. 12. és 13. §-ában magyar hadseregről van szó; keressük tehát becsületesen és lelkiismeretesen, megvan-e ez a magyar hadsereg?

Chlopy a tanu: nincs. Sem vezényletben, sem vezérletben, sem belszervezetben.

Becsülettel és lelkiismerettel ragaszkodva a törvényhez, kötelességünk tehát az ujonczok megajánlását feltételhez kötni. E feltétel-szabási joggal felfegyverkezve, hivatkozva az 1867. XII. t.-cz. 12. §-ára, feltételül kivánhatjuk, hogy a vezényletben, vezérletben és belszervezetben a nemzeti szempontokat juttassa érvényre a király. A 11. §. alapján a király ezt megtagadhatja. Jól van. De a 12. §. alapján a nemzet megtagadja a katonát s akkor aztán kire alkalmazzák a német vezényletet, osztrák vezérletet és egységes belszervezetet?

Mellettünk a jog, velünk a nemzet örökké élő igazsága, csak az a kérdés, czélszerü-e a harczot ennyire kiélesiteni? A kéziratból olyan baljóslatu hang is árad ki, hogy az embernek önkéntelenül eszébe jutnak Héderváry gróf szavai: Szivemben megfagy a vér.

A vérről azonban eszünkbe juthat

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A rózsaszinü kötény.

Irta: Charles Foley.

Junius 12. Körülbelül két óra volt. Mama épen Parizsba utazott. Egyedül voltam Mariette-tel, a szobalánynyal, a chanteloupi nyárilakunkban. Ez a csinos leány, aki épen az én koromban van, a kertben ült, a fa árnyékában, övén rózsaszinü kötényével; és cseresznyét tisztitott befőttnek.

— Milyen kár, — sóhajtotta Mariette — hogy madame éppen ma ment be Párizsba; most nem mehetek el hazulról! A vőlegényem, Pierre Moubru, hadgyakorlatra vonul be és én nem is búcsuzhatom el tőle.

— Ha majd a felesége lesz, Mariette, eleget láthatja egész életén át!

— Csak két év mulva vehet feleségül . . . Ah, milyen szép alkalmat mulasztok el, hogy Pierremmel még egyszer beszélgessek!

— Akkor hát menjen, Mariette! — mondtam. — A kertész háza alig két lépésnyire van innen; nem félek semmitől. Adja nekem a maga rózsaszinü kötényét, majd megtisztitom én a cseresznyét.

Mariette nem sokáig kérette magát, hanem elsietett. Én az övemre tettem a kötényét és épen munkához fogtam, amikor hirtelen egy elegáns fiatalembert pillantottam meg, aki a rácsoskapu előtt megállott. Csöngetett.

Minthogy azt hittem, Mariette szerepében könnyebben rázhatom le a látogatót, rajtam hagytam a kötényt és az ajtót föl sem nyitva, átvettem a fiatalember névjegyét, amelyet a rácson át benyujtott.

— Madame Párizsban van, nagyon fogja sajnálni . . .

A magas, szőke fiatalember rám szegezte világoskék, nyilt tekintetü szemeit; hosszasan nézegetett, aztán igy szólt:

— Ez borzasztó. En Paul d'Erfeuilles vagyok; madame Deauclerc unokaöcscse; és az ő ajánlásával jövök ide . . .

Most már kezdtem emlékezni erre az unokaöcscsre, akiről madame Deauclerc gyakran említést tett a mamának s elmondta róla, hogy milyen nagy utazásokat tett messzi országokban.

— Sajnos — feleltem a fiatalembernek — madame nincs itthon.

— Es a kisasszony?

— O sincs itthon. Különben sem fogadhatná önt a madame távollétében.

— Természetesen, — felelte a fiatal ember és tovább nézegetett csodálkozó, kék szemeivel. — On azonban a köténye szerint itélve, nem a ház kisasszonya, tehát beboc-áthat engem. Szeretném a hölgyeket megvárni.

Olyan bizalommal teljes volt a tekintete, hogy nem voltam képes megtagadni ezt az egyszerü udvariasságot, amelyet különben is méltán elvárhatott olyan házban, ahol a nagynénje benső jó barátnője a ház urnőjének.

363

Telefon 143. **Friedländer Herman** Telefon 143.

Legujabb divatu uri és leány kalap formák, posztó, nemez és bieberből diszitve is a legolcsóbban kaphatók a kalapgyárban.

Nagyvárad, Kolozsvári-utcza, Templom-tér. *Kalapok ujjá alakitása olcsón eszközöltetik*

Petőfi szava is: Nem fajult el még a székely vér — de a magyar sem. Vérünk pezsdül a nemzeti jogokért, de nemcsak a heves, hanem a higgadt vér is azt mondja: ha eddig elmentünk, most már nincs visszatérés. Addig, mig a magyar nyelvhez való jogunkat kétségbe nem vonták, talán, tulságosan asszonyos gyöngédségből vagy gyöngeségből, egy kis szemlesütés árán lehetett volna engedni. Ma azonban állami létünk legerősebb fegyveréről, a magyar nyelvről van szó, ennek jogosultságával államiságunkat, magyarságunkat vonják kétségbe, most a világos támadással szemben nincs más hátra, mint Istennel a magyar hazáért és magyar királyért előre a megkezdett uton rendületlenül. A kinek szivében most is megfagy a vér, az lépjen ki a sorból. A győzelem nem lehet kétes. Velünk a királyi szóval szentesitett törvény, miénk a jog, miénk a jövő.

Es ki merné mondani, hogy nem mi küzdünk a felségjogokért?

Dr. K. A.

Kibontakozás.

Bob herczeg legszebb énekszáma jut eszembe, mely ugy kezdődik »Volt egyszer egy fehér galamb« s a strófa végén már fehér hollót emlit a szerző.

Hát operettben megesik az ilyenféle Darwinizmus.

De hát a politikában is megesik.

Volt egyszer egy fehér galamb. Artatlanul jött hozzánk, itt semmi politikai multja nem volt. Khuennek hivták s azt mondta, hogy mindenben a Széll becsületes politikájának folytatója lesz. Azután csunyán befeketitették, kisütötték rá, hogy fekete varju, aki ki akarja vájni a politikai tisztesség szemét holmi vesztegetésekkel. Mosogatta aztán Singer Arthur és Hartstein, bár nem volt nagypéntek s ime most visszakerül, mint fehér holló, ki a hadparancsra kijelenti most, hogy »kár — kár« s e károgásra beadja a derekát az egész parlament.

Magyar vezényszót hát nem kaptunk, de Khuent visszakaptuk.

Itt a nemzeti vivmány!

Es még többet is kaptunk. Tiszát, Hieronymit az ócska sorból.

Most hát boldog a magyar. A kétszázmilliós beruházási kölcsönt Hieronymi osztja szét, a választásokat Tisza fogja vezetni, kell-e ennél több a liberalizmusnak. Visszatérnek az aranjuezi szép napok és husos fazekak. Lesz pártkassza, lesz viczinális, lesz beruházási átalány és lesz egy konszolidált párt, mely szeretné látni, hogy mit nem szavaz meg, ha — méltányolják buzgóságát.

Pokoli gyönyör volna ez uj kormányalakulás mellett látni egy Bánffy-féle sovén ideális magyar ellenzéket, mely dühöngene a választási visszaélések ellen, pártkassza, szelid nyomás és korrupczió ellen, legfőképpen pedig a megujult ischli klauzula miatt.

No ha elégtétel kellett, hát megkaptuk. Többet is, mint amennyi elég. Az irgalmas Isten bocsássa meg azoknak, akik okozták, mert nem tudták mit cselekedtek.

A megoldás gyönyöreit következő sürgönyökben adja tudósitónk:

A királyi kézirat.

Kedves gróf Khuen-Héderváry!

Atyai szivemet mély gyász tölti el láttára azon sajnálatos állapotoknak, mely kedvelt Magyarországomban a politikai életet hónapok óta meddőségre kárhoztatják és már-már az állami gépezet működését is megakasztják.

Midőn 1867-ben egyfelől magyar koronám országai s másfelől a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok között a pragmatika szankcióból folyó közös és együttes védelem eszközei felsoroltattak az 1867. 12. t. cz. 11. §-a megállapitotta, hogy a közös hadsereg egységes vezérletére, vezényletére és belszervezetére vonatkozó ügyek általam intézendők el s a mint mindenkor szigoruan őrködtem a felett, hogy az ezen törvény alapján elvállalt kötelezettségek minden oldalról becsületesen és lelkiismeretesen teljesittessenek, ezenképen *el vagyok határozva az engem megillető jogokat is csorbitatlanul fenntartani és utódaimra érintetlenül átszármaztatni.*

Midőn a magyar országgyülés ezt a jogomat elismerte, nem csak a monarchia nagyhatalmi állásáról, hanem saját hazája és nemzete erejéről és biztonságáról is akart gondoskodni; épen ezért *nem tudnék hozzájárulni oly intézkedésekhez, a melyek végső következményeiben a Monarchia két államának a gyengitésére vezetnének* és dicső emlékü őseimtől átvett örökségemet a hanyatlás veszélyének tennék ki. *És ugyancsak azért nem járulhatnék azon követelések teljesitéséhez, melyek kipróbált intézmények, kedvelt Magyarországom érdekeinek nemcsak meg nem felel, de végső következményeiben szent koronám országainak integritását is veszélyeztethetné.*

Másfelől nem zárkózom el a közös hadsereg körében királyi hatalmamból folyó azon intézkedések megvalósitásától, melyekre vonatkozólag az utóbbi időben kormányaim az országgyülés szine előtt már is nyilatkozatokat tettek és a melyek az önnek általam megjelölt pontokkal együtt azt a keretet alkotják, amelyen belül én ilyen intézkedéseket megengedhetőnek tartok. Magyar nemzetem a kiegyezés óta óriásit haladt, elégtétellel tapasztaltam azt az örvendetes fejlődést, mint ujabb bizonyitékot ama mű bölcsesége mellett, melyet a korona és nemzet kölcsönös bizalma hozott létre, igy kell annak lennie és igy kell annak maradnia ezentul is, alkotmányos életünket az isteni gondviselés kegyelme mindeddig megmentette minden komoly megrázkódtatástól csak a nemzet józansága és higgadtsága, minden számba jövő nagy érdek megfontolt mérlegelése óvhat meg bennünket a jövőben is megpróbáltatástól.

Fejedelmi kötelességem ezért figyelmeztetni a nemzetet, hogy én most is ragaszkodom a kiegyezéshez, meggyőződésem, hogy az a szellem, amely a művet megalkotta, ma is él régi erejével a

---

Csak nem engedhetem, hogy az utczán várja meg a mamát? Nem is tétováztam tehát, hanem ajtót nyitottam s néhány perczczel később együtt ültünk a fa árnyékában a kerti asztalka mellett. D'Erfeuilles ur rendkivül udvarias hangon kért, hogy csak folytassam a cseresznyemagok kiszedését, amit én meg is tettem, mialatt ő mulattatott. Beszélgetésünk csakhamar olyan őszinte bizalmaskodássá fejlődött ki, hogy vendégem bevallotta:

— Nagyon örülök, hogy önnel beszélgethetek . . . mielőtt a hölgyeket láthatom! Ha nem követek el indiszkrécziót, szeretnék néhány kérdést intézni önhöz.

Hohó! Hisz itt valami titkot fogok megtudni, gondoltam magamban és most örvendtem csak, hogy fentartottam a kötényt.

— Csak bátran, kérdezzen uram!

— De nem mond el semmit Geneviéve kisasszonynak?

— Nyugodt lehet. Különben is, ha tudná, hogy az mennyire fölösleges volna!

— On nagyon kedves . . . . kisasszony.

— Mariette: ez a nevem, uram.

— Ezt a nevet nem szeretem. Hanem ez nem baj. Az ön fiatal urnőjéről van szó.

— Ah, ugy!

— En 30 éves vagyok; sokat utaztam. Szeretnék most már megállapodni, megházasodni . . . és Deauclerc asszony s a nagynéném annyira magasztalta a keresztleányát, Geneviéve kisasszonyt, hogy felköltötte bennem a kiváncsiságot . . . Nem csodálkozik kissé, hogy ezeket a dolgokat önnek elmondom?

— Egy kissé mindenesetre.

— Ez a nyiltság onnan van, hogy az első pillanattól fogva, amikor önt megláttam, egyszerü, kedves lénye valósággal elcsábitott s én szivesen avatom be a titkaimba. Finom tapintattal azonban ön értésemre adta, hogy illetlenséget követek el. Tehát nem kérdez többet.

Oh, ez épenséggel nem felel meg a kiváncsiságomnak, ezért tehát siettem is kijelenteni:

— Csak beszéljen, uram, kérdezzen. Megnyugtatom önt, hogy nem is annyira a szobaleánya vagyok Geneviéve kisasszonynak, mint inkább a meghitt barátnője. Minden titkát birom, a legtitokzatosabbakat is. Tehát bátran beszélhet velem, uram.

Paul ur még kissé gondolkozott, mire én — hogy nagyobb hatást érjek el — a leghizelgőbb képet festettem önmagamról, mert hát tulajdonképpen a keresztmamám terve nem tünt fel éppen ellenszenvesnek előttem.

Paul urat nem látszott valami tulságosan lelkesiteni a Geneviéve dicsőitése.

— Tehát lelkileg — mondta — valóságos tökéletessége a nőnek. Es milyen a külseje?

— Madame Deauclerc nem mutatta önnek az arczképét?

— Nem. Meglepetést akart nekem szerezni, mint mondta, az eredetivel.

— Reménlhetőleg nem is fog csalatkozni.

— On nem tartja őt szépnek?

— De igen. Hanem ezt illetőleg nem lehet nyilatkoznom, mert nem volnék pártatlan kritikus. Altalánosságban ugyanis azt mondják, hasonlitunk egymáshoz.

— Olyan barna is, mint ön?

— Igen. Nem tetszenek önnek a barnák, uram?

— Sőt imádom őket. Hanem tudja-e, Mariette, hogy Geneviéve kisasszonynak alapos okai vannak arra, hogy szeressen önhöz hasonlitani?

— Oh, uram, egy egyszerü szobalányhoz! Ha ő ezt hallaná!

— Nagyon elfogult lenne, ha nem érezné magát boldognak, hogy önhöz hasonlit . . .

Igy beszélgettünk tovább, kölcsönösen elragadtatva egymástól, amikor egyszerre megpillantottam a távolból Mariette-et, aki visszajött.

— Epen most érkezik vissza Geneviéve kisasszony! — kiáltottam föl.

Paul ur rögtön fölkelt és távozni akart.

— De hiszen nem kell azért igy megfutamodnia, — mondtam. — Köszöntheti Gene-

nemzet lelkületében. Bizom az Ön belátásában, hogy a szivemhez oly közel álló Magyarországot, annak törvényes képviseletét atyai szándékomról felvilágositja és a mai az országra és a monarchiára veszedelmes helyzetből a kibontakozást megtalálja.

Ebben a feltevésben arra határoztam el magamat, hogy Ont uj kormány megalakitásával megbizzam, miről önt a mellékelt kéziratommal értesitem.

Kelt Bécsben, 1903 szept. 22-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

—

Héderváry ujra miniszterelnök.

Kedves gróf Khuen-Héderváry!

Önt magyar miniszterelnökömmé ezennel ujólag kinevezem, illetőleg ezen eddig is viselt állásában megerősitem és a miniszterium megalakitása iránti javaslatát elvárom.

Kelt Bécsben, 1903 szept. 22-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

Az uj kabinet tagjai.

Budapest, szept. 23.

(Délután 1 óra.) Autentikus forrásból értesülünk: ***Tisza*** belügy; ***Hieronymi*** kereskedelmi; ***Láng*** pénzügy; a többi tárcza ezideig elintézetlen.

—

A szabadelvüpárt értekezlete.

Budapest, szept. 23.

A titok hét pecsétje alatt kezdődött meg az a nagy pártértekezlet a Lloyd-klubban, amelynek eredménye előreláthatólag döntő befolyással lesz a magyar politikai életre. Tiz órakor lezárták a nagy terem ajtóit s Dókus Ernő, a kör gazdája olyan szigoru inspicziálást végzett a jelenlevők között, hogy a spanyol inkvizicziő vitézeinek is becsületére vált volna. S éppen nem eredménytelenül: egyre-másra nyilt a nagy, szárnyas ajtó s azon a teremből csuszott ujságirók, volt képviselők, a kör kültagjai kerültek ki vörösre főtt arczczal. Dókus Ernő, aki jobb ügyre méltó buzgalommal »tisztitott«, untalan odamutatott a mindenfelé csüngő hirdetményekre:

Pártértekezlet ideje alatt a nagyteremben csakis képviselők tartózkodhatnak.

Hát azt az utasitást szigoruan betartották. Az ujságirókat nemcsak az előszobából, de a lépcsőházból is kizárták. Avatatlan fül ne hallja, indiszkrét szem ne lássa, hogyan alkusznak meg a szabadelvüpárton lelkismeretükkel . . .

Az értekezlet iránt különben az utcza is óriási érdeklődést tanusit. A Dorottya-utczában jó formán járni sem lehet, a Lloyd klub palotája pedig valóságos ostromállapotban van. S ez a szokatlan érdeklődés nem is lepte meg tulságosan a pártot, mert gondoskodtak előre arról, hogy kellemetlen módon ne emlékeztessék őket a hazafias kötelességükre. Legalább háromszáz rendőr tart megszállva minden zeget-zugot s a klubhoz vezető feljáratnál ugyancsak alapos vizsgálat alá vetik azt, aki felkivánkozik.

A klub nagyterme zsufolva volt. Aki épkézláb liberális, ez eljött mind, körülbelül kétszázötven képviselő jött el az értekezletre. Hogy nyugodt arczot alig lát a gyakorlott szem, azt mondani sem kell. *Khuen-Héderváry* háromnegyed tiz órakor jött, krétafehéren. A teremben azonban viharos éljenriadal fogadta. Itt már tudtak arról, hogy készen, kinyomva lekszik a hivatalos Budapesti Közlöny rendkivüli kiadása, amelyben a korona bizalma ismét benne összpontosul . . ,

Pont tiz órakor nyitotta meg báró Podmaniczky Frigyes az értekezletet. Az ő arcza volt egyedül közönséges. S az ő szavai az utolsók, amiket indiszkrét fül még meghallhatott. De tulságosan sokat jelentő politikai nyilatkozat nem is volt a párt érdemes elnökéé. Mindössze ennyit mondott:

— Tisztelt képviselőtársaim! Az értekezletet ezennel megnyitom!

A következő pillanatban lezárultak a klub zöld bélelt posztóval bevont ajtai, hogy szemérmesen, óvatosan elzárják, hogy sistereg odabenn a boszorkánykonyhán az ország pecsenyéje. Vagy pedig a bécsi asztalra szervirozzák amit süöttek? Ki tudná azt ebben a perczben.

Innen kezdve csak futó, bizonytalan hirek szállongnak a teremből, ahonnét képviselő nem tette ki a lábát, Dr. *Reiner* Ferencz, a kör titkára pedig az előszobában tábornokoskodik a szolgák felett, hogy még a szellő sem érhessen ki.

Eddig csak annyi bizonyos információi hogy Khuen-Héderváry volt az első szónok, aki kijelentette, hogy kormányalakitásra megbizást kapott. A »reparácziót« azonban a Ház holnapi ülésére tartogatja. De a párt délutáni értekezletén bővebb jelentést tesz a kormányalakitás körül tett eddigi lépéseiről.

A miniszterelnök szavai után nagy zaj hallatszott a teremből. Lehetett éljenzés is, de elnyomta az a sok »Halljuk!« amivel a képviselők *Apponyi* felszólalása elé néztek.

* * *

Az értekezlet lefolyása különben következő volt.

Budapest, szept. 16.

(S. t. t. Délután 3 óra.) A szabadelvüpárt mai értekezletén ***Khuen-Héderváry*** gróf miniszterelnök bejelentette, hogy a király manifesztumot intézett a nemzethez, őt a miniszterelnökséggel és kabinetalakitással megbizta.

Apponyi Albert gróf felszólalt, hogy ***mig a miniszterelnök programmját nem ismerteti, sem a pártja, sem saját nevében nem nyilatkozhatik.*** (Zugó éljenzés).

Andrássy Gyula, *Miklós* Odön és többek felszólalása után az értekezletet este 7 órakor folytatják.

Budapest, szept. 24.

— Saját tudósitónktól. —

Az értekezletet báró *Podmaniczky* nyitotta meg. Három irányzatot konstatált. Vannak olyanok, akik feliratot akarnak, mások határozatot, mások viszont az agyonhallgatást. (Általános tiltakozás.)

Héderváry gróf: Köszönöm, hogy az értekezletet mára halasztották, érti, hogy a párt állást kiván foglalni, ennek a hatása alatt már szombaton kiadott egy nyilatkozatot, a melynek tartalma ismeretes. A Felség, mint legfelsőbb hadur nem akarhatja a nemzet hátrányát. Engedjék meg, hogy a királynak hozzá intézett legfelsőbb kéziratát felolvashassa.

(Fölolvassa a Budapesti Közlönyben megjelent kéziratot.)

Ezen két kéziratból kiviláglik, hogy a király alkotmányos jogainak tudatában van és hogy a Felség clopyi megnyilatkozását félremagyarázni nem lehet. A nemzetnek legfőbb kincse a bizalom a király és a nemzet között. Ezen manifesztumban megerősittettek bizonyos változások a hadseregben és hogy ezek érvényesitése bekövetkezik, ezt a felelős kormányra bizza. Különösen uj az, ami a katonai neve-

---

viéve kisasszonyt, ha épen nem akar nála egyedül látogatást tenni.

A fiatalember azonban a bokor mögé állt:

— Nem, nem — mondta. — Csak hadd vonuljon tovább az ön Geneviéve kisasszonya. Látom messziről is. Nekem nem tetszik. Sőt ugy vélem, lihetetlen izléssel öltözik.

— Ej, ej! milesz akkor madame Deauclerc gyönyörü tervével? A házasság? . . .

— Ezzel a nővel? Soha; érti? Soha!

Es amikor Mariette befordult a kis ajtón, Paul ur sietve elillant a rácsoskapun, vissza sem fordulva többé.

* * *

Junius 15. Noha semmi hirt sem kaptunk többé Paul urról, kissé tulságosan gondolok reá. Büszke arcza és jóságosan mosolygó kék szemei, azok a becsületes tekintetü szemek örökösen előttem lebegnek.

Nem tehetek róla, de valami igen különöset érzek a lelkemben; valamit, amelyhez hasonlót még nem éreztem. Olykor bánni kezdem, hogy elámitottam; hogy azt mondtam neki, én vagyok a szobalány! De hát különben nem is én ámitottam el; ő maga hitt a szobalánynak . . . Ez ugyan nem valami hizelgő reám nézve . . . és mégis . . . Ha a szobalánynak hitt és a hires, müvelt utazó engem föléje helyezett a gazdag leánynak, — ha képes lenne engem mint a szobalányt feleségül is kérni . . . Oh, ez igazán nagyon, de nagyon hizelgő volna.

És, még sem cselekedtem helyesem. Paul sohasem veheti feleségül a nagynénje keresztlányának a — szobaczicziáját. Nem. Soha. És felénk sem fog többé nézni s igy a kitünő házasságot, a melyet én is szivesen elfogadnék, semmivé tettem egy ügyetlen élczczel. Elvesztett szerencse! Ne is gondoljunk rá többé!

* * *

Junius 19. Hiába, mégis csak rágondolok . . .

Amint ma véletlenül az ablakban állottam, a keresztmama hangját hallottam lenn a földszinten. A mamával beszélgetett. Azonnal sejtettem, hogy Paulról lesz szó, — fülelni kezdtem.

— Magamon kivül vagyok, — mondta Deauclerc néni. — Paul valósággal belebolondult az ön szobalányába. Meg kellett igérnem neki, hogy kérdezősködöm önnél a leány származásáról és egész előéletéről.

— Nagyon tisztességes leány, — felelte a mama kedvetlen, sőt igen száraz hangon, amiről ráismertem, hogy haragszik. — Habár valóban nem tudom, milyen jeles tulajdonságaival tudott annyira hatni az ön unokaöcscsére. Különben ide hivhatom Mariette-et.

Meg voltam rendülve s egy pillanat alatt a legkülönbözőbb érzések járták át a bensőmet. Aztán kihajoltam az ablakon és hirtelen elhatározással lekiáltottam:

— Mama, hallom, hogy ti Mariette-et akarjátok hivni. Várjatok, lejövök hozzátok én.

Lenn nagy zavar keletkezett. Az előszobában összebotlottam a mamával.

— Majd később beszélhetsz a keresztmamával; most Mariette-el van elfoglalva, — mondta a mama.

— De hiszen épen ezt akarom én megkadályozni — kiáltottam. — Nem szabad Mariette-nek megmondani, hogy Paul urnak tetszik. Miért szerezzünk a szegény leánynak reményeket, mielőtt a fiatal ember érzelmeiről megbizonyosodtunk?

— Minek avatkozol te ebbe a dologba? — kérdezte anyám meglepetten. — Ha Paul urnak tetszik ostobaságokat elkövetni, annál rosszabb rá nézve.

Es lesiettem a fillagóriába, ahol a keresztmama már javában beszélgetett Mariette-tel.

— De nem is ismerem azt az urat — mondta Mariette. — Bizonyos abban, madame, hogy ő látott engem?

— Természetesen. Óh, gyermekem, épen cseresznyét tisztitott. Rózsaszinü kötény volt az övén.

— Akkor csakugyan én voltam.

Amikor Mariette engem megpillantott, igy szólt:

lésre vonatkozik, hogy a magyar elem feltétlen szaporodása a hadseregben, ujabb alapitványi helyekkel biztositassék. A magyar nyelv nagyobb mértékü ápolását pedig azzal érik el, hogy a tantárgyak nagyobb része magyar lesz. Ezek által is biztosittatik a magyar nyelv érvényesülése, mert éppen a nyelvnek iskolákban való ápolása emeli a magyar szellemet és a kultura iránti fogékonyságot. A részletekről nem nyilatkozhatik. Majd ha a megalakitandó kormány programmját adja, tüzetesen fejt majd ki mindent, most még csak saját személyére nézve kijelenti, hogy amikor alávetette magát a Felség kivánságának, ezt kizárólag abból a czélból tette, hogy a királyt felelős személy fedezze és kijelenti, hogy nem szándékozik véglegesen kormányon maradni és jelenleg a király és nemzet közti eltérést alkotmányos uton kivánja közvetiteni. A király és a nemzet közti jó viszonyt csorbitatlanul kivánja fenntartani. Ez az ő óhaja és hiszi, hogy ezt akarja a nemzet és a szabadelvüpárt is. Apellál a szabadelvüpárt hazafiságára. Meg van róla győződve, hogy ez a manifesztum Európaszerte megelégedést és megnyugvást kelt.

Apponyi Albert gróf: Héderváry gróf utolsó szavainak sulya alatt áll. Mégis lehetetlennek tartja, hogy végleges véleményt mondjon.

Legkevésbbé mondhat véleményt a manifesztum kiadásának helyességére, tényére, tartalmára. Az ő véleményét egyelőre függőben hagyja. Az edd g ismertek köre: az idő. Mi csak a chlopyi esetről beszélünk, de a manifesztumban vannak mások is. Ha Khuen gróf azt, amit itt mondott, a képviselőházban a Felség megbizásából ismétli, akkor szóló ezuttal nem tesz semmi javaslatot. Melegen gratulál Khuennek, hogy a miniszterelnökséget ebben a válságos helyzetben elfogad a.

Hieronymi Károly: Az a véleménye, hogy a párt már most megállapodásra jusson, egyébként gratulál Khuennek a kormányelnökséghez. (Vegyes tetszés.)

Sághy Gyula kijelenti, hogy Apponyival mindenben egyetért.

Khuen-Héderváry: Holnap még nem tehet nyilatkozatot, mert hivatalo an még nem áll a képviselőház előtt, mindazonáltal a párt már ma hozhat határozatot.

Miklós Ödön: A királyi leirat alkotmányos formák között történt és hogy Khuen kijelentette mi a czélja, ennélfogva tisztában van véleményével és inditványozza, hogy a párt még ma este értekezletet tartson, határozathozatal czéljából.

Tisza István gróf: A kérdéseket distingválni kell: két kérdésről van szó. Egyik a chlopyi parancsban való állásfoglalás, mert ez holnap a Házban szóba jön, Héderváry grófnak pedig, aki éppen a felelősség viselése miatt vállalta a missiót, nyilatkozni kell, tehát az erre vonatkozó pártmegállapodásnak meg kell lenni, ha ez a párt, mint párt élni akar és ha tovább vergődni nem szándékozik. Foglaljon tehát már most állást. A másik kérdés: a katonai engedmények dolga, amelyben már csak a megalakult kormány nyilatkozhatik.

Apponyi Albert gróf: Ugy látja, hogy félreértették. Csak azt kivánja, hogy készületlenül ne menjenek be a határozathozatalba, hanem majd csak akkor határozzanak, amikor a miniszterelnök a Házban nyilatkozott, amit itt kilátásba is helyezett. A miniszterelnöknek itt tett nyilatkozatára most nyilatkozni nem tudna, de nem bánja, ha a párt délután értekezletet tart. Nem tartja azonban ildomosnak, hogy pártkörben tett nyilatkozat alapján fo laljon állást a párt, ő a maga részéről még délután nem tudna nyilatkozni.

Tisza István gróf ugy látja, hogy Apponyival a dolog praktikus nára nézve egyet ért. Ne hozzunk addig tehát érdemleges határozatot, mig felelős kormány nincsen.

Apponyi Albert gróf: A miniszterelnök holnap nyilatkozni fog, ildomos, hogy a párt addig határozatot ne hozzon.

Kubinyi Géza: Ha Apponyi mint házelnök biztositást nyujt arra, hogy a chlopyi dolog holnap a Házban tárgyalásra nem kerül, akkor hozzájárulna ahhoz, hogy a párt ma határozatot ne hozzon, de miután erre biztositást nem nyujt, állást kell foglalnunk. Szemébe akar nézni akár az ördögnek, akár a kigyónak, határozatot kell hoznunk, megnyugvást találunk-e a manifesztumban és Khuen kinevezésében.

Ivánka Ozskár: Mig Héderváry a Házban nem nyilatkozott, ne foglaljunk állást.

Hegedüs Sándor: Apponyinak és Tiszának véglegesen egyesitett inditványát támogatja.

Gorove László: A kormánynak a Házban a katonai kérdésekről is kell nyilatkozni és pedig taxative.

Apponyi Albert gróf: Ha a többség ma kivánja tárgyalni a chlopyi esetet és ebben határozatot hozni, akkor ehhez is hozzájárul.

Szentiványi Arpád: A mai értekezleten csak a chlopyi esetet kivánja tárgyaltatni.

Héderváry gróf: Miután látja, hogy a többség óhaja az, hogy a chlopyi ügyben ma hozzanak határozatot, ebbe beleegyezik.

Podmaniczky báró pártelnök az értekezletet ily értelemben d. u. 6 órára hivta össze.

— Oh, kisasszony, nekem igazán nincs szerencsém! Mert nem tör ént ez, mielő t Pierremmel találkoztam. Most már annak adtam a szavamat!

Felrevontam Mariette-et és a fülébe sugtam:

— Csit! Az a szobalány, akit Paul akkor a rózsaszinü köténynyel látott, nem ön volt, hanem én!

— O! . . . Ugy?!

— Csak csöndesen. Hozza el nekem később a rózsaszinü kötényét és addig is hallgasson.

A keresztmamának pedig fennhangon igy szóltam:

— Beszéltem Mariette fejével. B látja, hogy ez a házasság lehetetlen. Most még t-hát csak az unokaöcscsével kell beszélnünk. Tanácsolja neki, hogy jöjjön hozzám délután. Majd én kigyózyi om őt.

Bővebb felvilágositást feleslegesnek tartottam.

Két órakor megjelent Paul ur, akit mama és keresztmama a szalonban fogadtak. Addig vártattam őket csak, amig egy rózsaszinü kötényt a Mariette garderobjából f lkötöttem. Akkor aztán nesztelenül beléptem és mosolyogva álltam az ifju világu zó e é:

— Minthogy önnek nem tetszik a Mariette név, uram, tudatom önnel, hogy rendesen Généviéve a nevem!

———

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a* mult, *valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési dijaikat mielőbb kiegyenliteni sziveskedjenek.

Gyilkossági merénylet egy pénzeslevélhordó ellen.

A főváros egyik legnépesebb utczáján, ahol ezer meg ezer ember jár-kel s legpezsgőbb élet uralkodik, tegnap páratlan vakmerőséggel követtek el egy rablógyilkossági merényletet egy pénzeslevélhordó ellen. Noha a ház előtt tömérdek ember járt-kelt és nagy nyüzsgés volt az utczán; noha a fölháboritó merénylet a lépcsőházban történt, mégis sikerült a rablógyilkosnak elmenekülni és magával vitte a zsákmányt is.

Boda István postakézbesitő tegnap reggel a verseny-utczai 70-es számu kézbesitő postahivatalban jelentkezett, mint rendesen szolgálattételre. Magas, erőteljes ember, aki körülbelül három, vagy négy esztendő óta áll a posta szolgálatában és mindig igen megbizható embernek bizonyult. Atvett 5396 korona kézbesitést készpénzben és utalványokban s elindult a kocsival. A kocsis neve, aki a lovakat hajtotta ***Teszarek*** József volt.

A kézbesitést ***Boda*** István a József-körut 2-ik számu házban kezdte és kézbesitett pénzt és pénzeslevelet, valamint a 8-as számu házban is.

Azután betért a József-körut 14-ik számu házba. Háromemeletes, hatalmas épület ez. Fölment a 3-ik emeletre. Ott elvégezte a dolgát és gondtalanul, semmi rosszat sem sejtve eljutott a második emeletre.

Ott egy fekete ruhába öltözött ember, akinek bő köpenyeg is volt, hirtelen odaugrott és egy baltával hatalmas csapást mért a kézbesitő nyakszirtjére. A vér azonnal elboritotta, mert a balta óriási tátongó sebet ütött rajta. Boda István elesett. A merénylő hirtelen lekapta róla a pénzes táskát és magához ragadta azt. A merénylő, amikor látta, hogy csapása nem volt halálos, késsel esett neki az áldozatának és szive tájékán mégegyszer hatalmas sebet ütött rajta. Azután nem törődvén tovább áldozatával, nem nézvén él-e vagy meghalt-e az áldozat, lerohant a lépcsőkön.

A kapu előtt Kramer Hermin nevü eseléd, aki ugyanabban a házban szolgál, karján megragadta a merénylőt, mert hallotta, amint valaki a lépcsőn kiáltotta:

— Jaj, a pénzem!

— Hová viszi ezt a pénzt? — kérdezte rémülten a szakácsné.

A merénylő a falhoz vágta a szakácsnét, aki látta, hogy a táskát a köpenyegébe takarja és átfut a Rökk Szilárd-utczára nyiló 4-ik számu átjáróházba. A merénylő befutott oda és csakhamar eltünt a szakácsné szemei elől.

A ház előtt, miután a tett hire villámgyorsan terjedt el óriási néptömeg verődött össze.

A sulyosan megsebesitett kézbesitőnek még volt annyi ereje, hogy a második emeletről az első emeletre levánszorgott. Ott folyton csak azt kiáltotta:

— Jaj, a pénzem!

Az első emeleten a nagy vérveszteség folytán elszédült és elesett. Csakhamar megérkeztek a mentők, akik a sulyosan sérült ember sebeire az első kötést alkalmazták, azután beszállitották a Rókus-kórházba. Rögtön a műtőasztalra fektették és hozzáláttak a sebek bekötéséhez. A szerencsétlen ember mondott egyet-mást a merényletről, de összefüggéstelenül, mert csakhamar mély aléltság vett rajta erő. Az orvosok veszedelmesnek, de nem föltétlenül halálosnak mondják állapotát.

A merénylő, mint emlitettük Rökk Szilárd-utcza 4-ik számu átjáró házon át menekült. Onnan valószinüleg a vérnyomok után és a járókelők vallomásai alapján üldözik tovább a merénylőt. Egy ***Stern*** Elemér nevü pinczér jelentkezett a Népszinház utcza és József-körut sarkán levő postahivatalban és jelentette, hogy a merénylő tiszta fekete ruhában volt és bő köpenyeg volt rajta.

Megállapitották, hogy a tá kában, melyet a gonosz magával vitt, körülbelül hatszáz korona készpénz lehetett.

———

A magyar protestáns irodalmi társulat Nagyváradon.

Tegnap kezdte meg Nagyváradon a magyar protestáns irodalmi társulat két napra terjedő VII. vándorgyülését. A gyülésre az ország minden részéből érkeztek mindkét protestáns felekezet egyházi és világi előkelőségei.

Az érkezőket a vasutnál a rendezőbizottság fogadta. Az illustris vendégek zöme a déli gyorsvonattal érkezett, kiket a város nevében a pályaudvaron *Rimler* Károly polgármester fogadott. A vasuttól az üdvözlések után az érkezők mindegyike kijelölt szállására hajtatott.

Az első összejövetel délután 4 órakor volt a megyeházán. Az egyháztörténeti bizottság tartotta meg a monografiák tárgyában értekezletét. Az irodalmi társulat közgyülése délután 5 órakor tartatott meg ugyancsak a megyeháza nagytermében.

A megyei székház ülésterme szinültig megtelt a társulat tagjaival s az érdeklődők seregével, kik között Nagyvárad vezetőférfiai tekintélyes számban voltak képviselve.

A társulat vezérférfiait: báró *Bánffy* Dezsőt, *Antal* Gábor, *Bartók* György, *Zelenka* János szuperintendenseket, *Zsilinszky* Mihály kultuszminiszteri államtitkárt zajos ovácziával fogadták.

A tagok elfoglalván helyeiket, kezdetét vette a közgyülés.

Antal Gábor dunántuli püspök nyitotta meg a közgyülést szép beszéddel, melynek elején sajnálattal jelentette, hogy előreláthatatlan körülmények folytán az elnökségből senki sem vehet részt az idei vándorgyülésen, sőt a tagok közül is több országos nevü férfiu elmaradt. Másfelől örömét fejezi ki, hogy a társulat tagjait a kedvezőtlen helyzet daczára is ily szép számban látja jelen. Majd vázolja az egyesület fejlődését, örömmel tapasztalja, hogy a tagok fokozatosan szaporodnak. Ecseteli a társulat czélját. Czélja — ugymond — a társulatnak eszmei, tudományos uton vallásos, igazi protestáns evangeliumi életet teremteni. Legyen az közvetitő a nagy, tudományos elméletek között, melyek az egyeseket s az összességet mozgatják. Ne csak szaporodjanak a tagok, hanem feleljenek is meg kötelességeiknek. Az egyesület által terjesztett eszmék váljanak vérré a tagokban s igyekezzenek azokat érvényesiteni. Ha nem volna eredmény, ugy nem az evangéliumban van a hiba, hogy nincs hatása, ez ma is ugyanaz, ami volt, mikor nagyhatalmakat temetett el, kis népeket felemelt, hanem nem tudnak mindenkor a szivekhez férkőzni. Végül fohászkodik az Istenhez, hogy amint külsőleg mutatkozik a haladás, ugy hóditsák meg az eszmék a követők sziveit is, hogy az egyesület valóban erős vára legyen a hazai közmüvelődésnek. A beszéd befejező része igen hatásos volt s perczekig zugott az éljenzés, mikor a gyülést megnyitottnak jelentette ki.

Ezután bejelentette, hogy a gyülés vezetésére egy egyházi s egy világi elnököt kell választani, minthogy az elnökség távol van. Közfelkiáltással *Szőts* Farkas inditványára egyházi részről *Antal* Gábor komáromi szuperintendenst s világi részről *Zsilinszky* Mihályt választották meg.

A jegyzőkönyv hitelesitésére *Petry* Eleket és *Hegedüs* Istvánt kérték fel. Felolvasták az üdvözlő táviratokat, melyek a távollevőktől érkeztek. Igy táviratban üdvözölte a vándorgyülést tartó iredalomi társulatot *Gyurátz* Ferencz, *Kiss* Aron és *Kun* Bertalan szep rintendensek, kik aggkoruk miatt akadályoztattak a megjelenésben. A távirati megemlékezésekért köszönetet szavaztak.

Majd következtek a nagyváradi egyházak részéről az üdvözlő beszédek. Az ev. ref. egyház nevében *Sulyok* István esperes, az ág. hv. ev. egyház részéről *Materny* Imre lelkész mondtak köszönetet a nagyvaradi protestáns hivek nevében ama kitüntetésért, melyben a társulat Nagyváradot részesitette akkor, mikor elhatározta idei vándorgyülésének városunkban tartását.

Antal Gábor megköszönvén az üdvözléseket, *Szilassy* Aladár közig. biró tartott felolvasást az ifjuság keresztény gondozásáról. Ezután a társulat belügyeit tárgyalták le. Este a Fekete Sasban ismerkedés volt, melyen lelkes hangulat uralkodott.

A mai nap a lapunkban már között programm szerint fog lefolyni.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Szept. 27. Katholikus legényegylet szüreti mulatsága a Fekete Sasban.

—

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

—

* **Szmrecsányi püspök beiktatása.** Az uj nagyváradi püspök beiktatására készülődnek már az ünnepségre meghivott testületek. A nagyváradi ref. egyház presbitériuma most tartott ülésében Hegyesi Márton inditványára elhatározta, hogy okt. 8-án *Szmrecsányi* Pál nagyváradi latin szertartásu katholikus püspököt beiktatása alkalmával hivatalosan üdvözölni fogja. Mint Debreczenből irják, Hajdumegyéhez és Debreczen sz. királyi városhoz tegnap érkeztek meg a meghivók. Mindkét törvényhatóság képviseltetni is fogja magát az ünnepségeben. Debreczen kath. egyháztanácsa, iskolaszéke és gimnáziumi bizottsága ezenkivül külön bizottságot meneszt Nagyváradra, a melyben való részvételre eddig tizen jelentkeztek.

* **Kárásztelek kettős ünnepe.** Rég nem látott szép és megható ünnepe volt Kárásztelek községének, midőn e hó 20-án a szent kereszt tiszteletére búcsu volt a templomban s egyuttal az uj iskola is megáldatott. Vidéki hivek is oly nagy számban gyültek össze Ilosváról, Nántüről és Hármaspatakról, hogy nemcsak a tágas templom, hanem még a cinterem is megtelt ájtatoskodókkal. Mise előtt Csaponyi Ignácz esperes segédlettel s az egész templomi közönség a Mindenszentek litániáját énekelve kivonult az uj iskolához, melynek megáldása után az esperes az iskola rendeltetéséről, a szülők és tanitó közötti viszonyról mondott és tanulságos alkalmi beszédet és hálára buzditotta a hiveket az iskola nagylelkü alapitója, Radnai Farkas felszentelt püspök iránt, ki nemcsak a tanitófizetést biztositotta 10.000 koronás alapitványával, hanem az épitkezés költségeihez is 2931 koronával járult. A kegyes alapitó ezen adományával örök hálára kötelezte a kárásztelekiek hiveket, mivel most már csak rövid idő kérdése, hogy két iskolának a vezetését apáczák vegyék át.

* **A nem okleveles gazdatisztek vándorgyülése.** Szeptember 27-én Nyiregyházán tartja első vándorgyülését a Nem Okleveles Gazdatisztek Országos Egyesülete. Tárgya a gyülésnek: 1. Szervezkedés. 2. A nem okleveles gazdatiszti osztály érdekeinek megvédésére, illetőleg a sérelmes gazdatiszti törvény hiányainak kiépitésére vonatkozó inditványok tárgyalása. A gyülést — gróf Szápáry Pál egyesületi elnök távollétében — Szluha István országgyülési képviselő, avagy dr. Horváth József földbirtokos alelnökök egyike fogja vezetni. A vándorgyülés ügyét Merza Márton egyesületi igazgató rendezi, a ki mindent elkövet, hogy minél nagyobb, de egyszersmind minél könnyebben áttekinthető anyag álljon a gyülés rendelkezésére. Kivánatos, hogy minden nem okleveles gazdatiszt, aki csak megteheti, jelenjen meg ezen a vándor gyülésen, a hova egyébként minden külön meghivás nélkül az egyesület minden tagja is meghivatik.

* **Lukács György siremléke.** Nagyvárad város első alkotmányos polgármesterének siremlékét az idő enyésztő ereje nagyon is megviselte. A város kegyelettel őrizve első polgármestere emlékét, méltó siremléket készül állittatni *Lukács* György sirjára. *Kőszeghy* főmérnök most nyujtotta be a tanácshoz a sirrendezés tervét, még pedig két tervet. Az egyik terv keresztülvitele 650 kor., a másiké pedig 2206 koronába kerül.

* **Iskolaszéki képviselők választása.** A községi tanitótestület tegnap d. u. tartott gyülésében választotta meg a községi iskolaszék működési időtartamára a saját képviselőit. A megválasztott képviselők: *Réz* Mihály, *Bodnár* János és *Istvánfy* József.

* **Halálozás.** Lapunk szerkesztőségének legrégibb, közbecsülésben álló belső dolgozótársát, *Vidosits* Gyulát s nejét, szül. *Ferenczy* Rózsikát sulyos csapás érte. Anyósa özv. *Sápi* Jánosné Zilahon tegnap hosszabb szenvedés után elhunyt. Temetése ma délután lesz Zilahon a róm. kath. vallás szertartása szerint. Nyugodjék békében!

* **A drága bunda.** Hans Canon, a jeles festőművész nem csak az ecsetjéről, hanem a bohém c inyjeiről is hires volt. Egy alkalommal a müvész egy orosz herczeg számára festett portrait. A herczeg gyönyörü drága bundában festtette le magát és ez a bunda annyira megtetszett a müvésznek, hogy elhatározta, ha törik-szakad sem adja vissza a prémes kabátot a herczegnek. A kép elkészült és a festő elküldte azt a nagy urnak. Nemsokára levelet kapott Hans Canon, amelyben meleg elismerés és elragadtatás volt kifejezve s egyuttal egy kérés is: legyen szives a bundát haza küldeni. A festő nem is válaszolt a levélre. Egy napon azt látta a festő, hogy a herczeg személyesen jön hozzá: gyorsan magára vette a bundát és a kályha mellé egy karosszékbe ült. Október havában volt s már fütteni kezdtek. A belépő herczeg természetesen a kabátjáért jött s nagyon meg volt lepetve, amikor a müvészt diderogve az ő bundájában látta.

— Ej, hát mi lelte önt, mester?

— Ah, — nyögte Canon, — nem tudom. Szörnyen fázom . . . Istenem, az öcsém két nap előtt meghalt himlőben — és attól tartok, rám ragadt a baj . . . de fenséged bizonyára a kabátját akarja? Bocsásson meg, hogy egy pillanatra magamra vettem.

— Mit! — kiáltott a herczeg, — az én bundám . . . óh, csak tartsa meg emlékül! Adieu!

A herczeg oly gyorsan távozott, hogy be sem várta a müvész hálálkodását.

* **A szüret idejének megállapitása.** A nagyváradi hegyközség választmánya tegnap délután dr. *Molnár* Imre elnöklete alatt gyülést tartott, melyen a vasárnapi közgyülés tárgysorozatát állitották össze. A közgyülés legfontosabb tárgya a szüret határidejének megállapitása lesz.

* **Névváltoztatás.** A belügyminiszter k. k. *Grünbaun* Károlynak megengedte, hogy nevét »*Gyenes*«-re változtassa.

* **Katonáék vasárnapja.** Katonáékkal olyan módon kezdenek bánni, mint a durczás gyerekekkel. A gondos kéz egyik nap ütlegeket osztogat, másik nap pedig szeretetteljes simogatással feledteti a sérelmeket. A meghosszabbitott szolgálati idő keserveiért apró kedvezményekkel próbálják a katonákat kárpótolni. A közös hadügyminisztérium most — mint Bécsből jelentik — dicséretreméltó rendeletet adott ki, mely meghagyja, hogy a legénység és a tisztikar teljes nyugalomban ünnepelje ezentul az ünnepnapokat és vasárnapokat. Amennyire csak lehet: vasárnap a legénység minden szolgálattétel alól fölmentendő, ugy

szintén a kivonulások, csapatgyakorlatok, őrség alól is, ha csak kényszeritő körülmények nem követelik meg e foglalkoztatásokat.

* **Rendőri hirek.** *Balázs* Jánosné Pál-utcza 38. szám alatti lakásából tegnapelőtt délután a háziak távollétét felhasználva, valaki a záros ládából 16 korona pénzt, azonkivül a falon függött kabátból 3 korona pénzt vitt el. Ugyanezen időtájt az ugyanott lakó *Kotráncz* Jánosnétól egy három korona értékü párnát lopott el. Nyomozás folyamatban, *Béni* János és *Lakatos* István napszámosok tegnap délben a Körözs medrében dolgoztak, az Ezredévi-emléktér táján ahol azután összeszólalkoztak. A szóbeli vitának Béni azzal vetett véget, hogy bicskát rántott és társát alaposan fejbe szurkálta. A megsérült Lakatos kórházba küldetett, Béni pedig lezáratott. *Papp* Abrahám pályaőr kárára a Kiskut-utczán levő második számu őrház kertjéből a szárogatás végett kiaggatott fehérneműeket tegnap délben Kiss Ferencz rovott multu magánzó össze szedte és odébb állott. A házbeliek azonban üzőbe vették a tolvajt és rövides hajsza után lefüleiték. Kiss lezáratott. *Találtak* egy nagy kést, egy zsákkal és egy kis erszényt két kulcscsal. Igazolt tulajdonosaik át vehetik. Mendelényi Béla rendőrség fogalmazónál.

* **A vizmü veszedelme.** Evek óta szól a panasz a városi vizmü hibáiról, mindjárt megalkotása után szárazság idején alig birt elegendő vizmennyiséget szolgáltatni és minden évben azóta a szárazság beálltával vizhiány fenyeget. Evek alatt a vizfogyasztás is hatalmas arányokat öltött s igy már két izben is a vizmü kibővitése vált szükségessé. A város óriási költségek árán fenékgátat és uj szivó és nyomó gépet állitott fel, akkori tervek szerint ezek a kibővitések évtizedekre szóltak s ime ma már ismét vizhiány fenyeget, minek megelőzésére Kőszeghy főmérnök költséges bővitéseket tanácsol. Nevezetesen uj viztartó csatornák és egy fő nyomócső épitését indítványozza.

x **A szász cseh Svájcz**, ezen természeti szépségeitől elragadó tája a földnek, az idén kényelmes és olcsó módon lesz megközelithető, mert az Aussigban megtartandó iparkiállitás folytán különféle kéjvonatok — jelentékeny ármérsékléssel — fognak indittatni. Aussig jelentékeny iparáról nevezetes s főleg az európai államok legnagyobb gyárainak egyike emelte annak hirnevét. A *Schicht-féle szappan- és gyertyagyár* nemcsak az ó-, de az ujvilágban is tért hóditott gyártmányainak, mert ki nem ismerné a *Schicht szappant*? Aki már Aussigban van, nem fogja elmulasztani a cseh-szász Svájcz ezen legszebb és legkeresettebb helyét meglátogatni.

x Olvasóink figyelmébe ajánljuk *Reisz* és *Porjesz* butorkereskedő czég lapunk mai számában közölt hirdetését. 296.

x **Az általános érdeklődés** ma teljesen Czillér Imre nagyáruháza felé irányul, az őszi és téli idény összes divatujdonságait hatalmas nagy választékban találjuk a fenti czégnél, hogy a legkényesebb igények is itt kielégittetnek. Az áruház vevőközönségének oly rendkivül kedvezménynyel kedveskedik, melynek igénybevételét ajánljuk a n. é. közönség különös figyelmébe.

x Felhivjuk olvasóink figyelmét *Andriska Jenő* uri és női divatkereskedő czég lapunk mai számában közölt hirdetésére.

EGYESÜLETEK.

A katholikus kör választmányi ülése.

Tegnap d. u. 6 órakor tartotta a kath. kör a nyári szünet után első választmányi ülését.

Jelen voltak: *Palotay* László prelátus, elnök, Dús László alelnök, Frankó Endre, Dr. Hoványi Géza, Gálbory Sámuel, Böszörményi Géza, Stark Gyula, Justh Károly, Kelemen Kálmán, Tóth Márton, Dr. Krüger Aladár, Kárger Sándor, Dr. Némethy Gyula, Pekanovits Imre vál. tagok. Dr. Imrik Gusztáv titkár.

Elhatározta a választmány, hogy a kör az idei országos katholikus nagygyülésen ismét részt vesz, s azon való képviseltetésére *Palotay* Lászlót, Dr. *Hoványi* Gyulát és *Kaczvinszky* Andort kéri fel.

Kovács János a kör tagjává felvétetett.

Szmrecsányi Pál püspökünk beiktatása alkalmával a kör testületileg fog tisztelegni *Palotay* László elnök vezetése alatt. A tagok felkéretnek, hogy lehető nagyszámmal jelentkezzenek. A gyülekezés módozatait a Tiszántúlban fogja az elnökség jelezni.

A választmány megbizta *Böszörményi* Gézát, hogy az ünnepélyrendező bizottság tegyen jelentést az idén tartandó kath. szabad liczeumi előadások tárgyában; megbizta továbbá dr. *Krüger* Aladár vigalmi bizottsági elnököt a vigalmi bizottság ujjáalakitásával.

Egyéb folyó ügyek elintézése után a gyülés este ½7-kor az elnök éltetése közben feloszlott.

IPARÜGYEK.

Ipartestületi gyülés.

Az ipartestület előljárósága f. hó 24-én csütörtökön délután 5 órakor tartja meg havi rendes ülését, melyen az ipartestület kötelékébe tartozó iparos polgárok részt vehetnek.

Nagyvárad, 1902 szept. 24-én.

Bertsey György,
ipartestületi elnök.

Igazságszolgáltatás.

Ujfalui legények.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

Duhaj, virtusos legénynép áll a törvényszék esküdtbirósága előtt. Egyik megölt pajtásuk halálát torolja meg a törvény. S azok a pelyhes állu suhancok, a kik szétrepesztették egyik társuk kemény, makacs koponyáját, megalázkodva, de lappangó furfanggal beszélgetnek az áprilisi verekedésről, a mikor holtan maradt *Horváth* Imre a Nagy-utcza porán.

A véres eset történetét igy mondják el a birák előtt:

1902 április 5-én *Lisztes* József, *Daróczi* István, *Nagy* Mihály a Széles-kocsmában idogáltak.

9 órakor, mikor a kocsmárosné távozásra szólitotta a már ittas legényeket, azok, duhajkodva indultak a Nagy-utcza felé.

Az emlitett legények, a paraczelli rész lakói állandó ellenségeskedésben állottak a Nagy-utcza legényeivel.

Tehát a mint az emlitett este Dr. *Blantz* Manó háza előtt találkoztak a nagy-utczai legényekkel, valaki közülük kővel hajigálni kezdett. Egyik kő Daróczi fejét érte, mire a két csoport egymásra vetette magát és *Lisztes* József egy ólmos bottal *Horváth* Imrét leütötte.

Daróczy István és ifj. Nagy Mihály két hatalmas doronggal sujtott még az összeroskadt legényre, a ki holtan maradt az utcza porában.

E miatt halált okozó sulyos testisértés czimén helyezte vád alá a törvényszék a három b.-ujfalui legényt.

A tegnapi tárgyaláson az esküdtszék előtt hallgatták ki a három vádlottat.

Az esküdtbiróság következőkép alakult meg:

Elnök *Nagy* Ferencz, birák: dr. *Csulyok* Béla és *Böhm* Jenő. Ügyész: *Baróthy* Pál. Védő: dr. *Némethy* Ferencz.

Esküdtek: András Gusztáv, Guttmann József, Barsch Arthur, Pehátz Sándor, Aradi Bálint, dr. Kucsó Ferencz, Fih Sándor, Ssámborovszky Rezső, Molnár Imre dr., Báthory Zoltán, Papp Károly, Fekete Lajos.

Pótesküdtek: Pikó Sándor és Z. Nagy Sándor.

A vádlottak kihallgatása után az orvosszakértők véleményét hallgatta meg az esküdtbiróság.

A bizonyitási eljárás befejezése után a pörbeszédekre került a sor.

Baróthy Pál kir. alügyész érdekes képét rajzolja a falusi legényvirtuskodásnak, a pártoskodó duhajkodásnak. *Daróczi* István és *Lisztes* Jánost ilyen falurossza typusnak állitja és a tanuvallomásokra alapitva vádját a vádlottak megbüntetését kéri.

A vádbeszéddel szemben Dr. *Némethy* Ferencz ügyesen csoportositott érvekkel elháritani igyekezik védenczéről a gyilkosság vádját.

Bogdánfi Márton és *Thuri* Kálmán a másik két vádlott védelmére bizonyitják, hogy még az sem állapitható meg, hogy harmójuk közül melyikük ütötte le Horváth Imrét.

Nagy Ferencz összefoglaló resuméja után az esküdtek rövid tanácskozásban bünösnek mondották ki mindhárom vádlottat a halált okozó sulyos testisértés büntettében. E marasztaló verdikt alapján a vádtanács mindhármukat 4—4 évi fegyházzal büntette.

Hazafiatlan ügyvédek. Még öt évvel ezelőtt, mikor József főherczeg Beszterczére utazott és a várost feliobogózták, Láng Károly és Komp Gusztáv ügyvédek a vörös-kék szász lobogót tüzték ki. A két ügyvédet pörbefogták és a bünvádi eljárás befejezése után áttették az iratokat az ügyvédi kamarához. A marosvásárhelyi ügyvédi kamara, mint fegyelmi hatóság, most dr. Láng Károlyt hat hónapra felfüggesztette az ügyvédség gyakorlásától, dr. Komp Gusztávot ezer korona pénzbirsággal sujtotta.

NYILTTÉR.

PILSENI SORCSARNOK.

RIMANÓCZY-szálloda étterme.

A n. é. közönség irányomban eddig tanusitott becses pártfogásáért köszönetemet kifejezve, van szerencsém szives tudomására hozni, hogy igyekezetem fokozott mérvben oda fog irányulni, miszerint igen tisztelt vendégeim megelégedését még jobban kiérdemelhessem. Eddig is elismert jó konyhámban a téli szezonra egy

elsőrendü szakácsot

alkalmaztam, ki is saját felügyeletem alatt fog müködni.

Kitünő ***boraim***, valamint elsőrendü ***pilseni söröm***, a pontos és tiszta kiszolgálás, remélnem engedik, hogy a n. é. közönség szives pártfogását ezentul még jobban sikerülni fog megnyernem.

Társas összejövetelekre a körösparti corsóra nyiló éttermem bármely alkalomra rendelkezésre áll.

Tisztelettel:

Karner Gyula,
a Rimanóczy-szálloda éttermének bérlője.

427

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, uj Bazár-épület szinház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni hogy az **őszi és téli idényre** szükséges, mind **legujabb divatuak** és a **legjobb minőségü** szöveteim megérkeztek, melyekből a legujabb és legelegánsabb szabás szerint készitek nagybecsü megrendelőimnek.

Különösen felhivom a Főtisztelendő papság figyelmét az összes áruimra, melyet **kizárólagosan csak a Főtisztelendő papság részére** tartok. Állandóan nagy választék **reverenda, czimáda** és egyházi **kvadrátusokból. Rivétum** fekete és viola szinben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legczélszerübb **hit, remény, szeretet övének** (cingulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be.**

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemü közönség becses pártfogását kérem, meg kell emlitenem, hogy elvem mindig a jó kiállitás és jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsü megrendeléseiket kérve, maradtam kitünő tisztelettel:

Bumbera Imre,

425 polgári- és papi szabó.

SZINHÁZ.

Lejár a bérlési idő! A szinház vezetősége következő sorokat teszi közzé:

A T. bérlők, illetve bérelni óhajtók figyelmébe.

Ertesitjük a T. bérlő közönséget, miszerint bérelni csak még ***ma déli 12 óráig*** lehet, a mennyiben a bérlet eszközlésével vésző titkárnak ma vissza kell utaznia Orosházára.

Ugy tudjuk, eddig már igen számosan jelentk ztek, a kik bérelni kivánnak. Saját érdekében jár el tehát, aki még most igyekszik a még kapható jobb helyeket 1 foglalni.

TAVIRATOK.

A szabadelvüpárt állásfoglalása.

Budapest, szept. 23. (Saj. tud. táv.) Este hat órakor tartotta meg a szabadelvüpárt értekezletét. Elsőnek *Andrássy* Gyula gr. szólalt fel s határozati javaslatot nyujtott be, kifejtve, hogy a hadparancsban foglaltakkal a nemzeten látszólag ejtett sérelmek tendenciájának, szándékosságának utolsó kétségét is eloszlatja a király manifesztuma, tehát inditványozta, hogy a párt terjen napirendre fölötte.

A párt ez inditványt egyhangulag magáévá tette.

Ivánka Oszkár: Hogy ne legyen olyan látszata a párt állásfoglalásának mintha a katonai követelésekről is lemondana, szükségesnek tartja kifejezésére juttatni a párt követeléseit az uj kormánynyal szemben.

Tisza István ezzel szemben azt vitatja, hogy ellentmondás volna most állást foglalni az uj kormány programmja előtt.

Szentiványi is hozzájárul e nézethez s a párt a katonai követelések körvonalazását a kormányelnök programmjától teszi függővé.

Az értekezlet végén *Podmaniczky* tekintettel agg korára, lemond a pártelnökségről.

Hodossy méltatva Podmaniczky érdemeit, kéri, hogy ily válságos időben ne hagyja elnök nélkül a pártot.

Podmaniczky az ovácziót megköszönve, az értekezletet lezárta.

Budapest, szept. 23. (Saját tud táv.) A szabadelvüek hétfőn ismét értekezletet tartanak, melyen a követeléseiket körvonalozzák.

A néppárt állásfoglalása.

Budapest, szept. 23. (Saját tud. táv.) A néppárt br. *Kaas* Ivor kivételével a királyi manifesztumot tudomásul vette.

A függetlenségiek értekezlete.

Budapest, szept. 23. (Saj. tud. táv.) A függetlenségiek *Kossuth* Ferencz elnöklésével zajos értekezletet tartottak. *Polonyi* hivatkozva arra, hogy a nemzetipárt ismét cserben hagyta a nemzeti törekvéseket s *Apponyi* az utolsó pillanatban megbékélt a hadiparancscsal, elszánt harczot hirdet s két felirat szerkesztését inditványozza.

Barabás Béla az elkeseredés hangján szól a manifesztum jogtipró kifejezéseiről s a legvakmerőbb lépésektől sem riad vissza, ha már a szabadelvüpárt máról holnapra bécsi zsoldba állott.

Az uj kabinet.

Budapest, szept. 23 (Saj. tud. távir.) *Héderváry* délután értekezett *Tiszával* és *Hieronymivel*. Allitólag megállapodás történt közöttük s az uj kakinetben *Tisza* a belügyi, *Hieronymi* pedig a pénzügyi tárczát vállalja. A kultusztárczára *Tallóczyt* nyerte meg Héderváry. *Darányi*, *Kolossváry* és *Láng* hir szerint maradnak.

Megbizható értesülés szerint Héderváry a holnapi ülésen a Ház elnapolását kéri s ha ezt nem teljesitenék, királyi kézirattal feloszlatja a Házat.

A papa államtitkára.

Róma, szept. 23. Satolli bibornoknak államtitkárrá való kinevezése biztositottnak látszik, miután Gotti jelöltségét elejtették. (M. T. I.)

A manifesztum hatása.

Budapest, szept 23. (Saját tud. táv.) A szorongva várt elégtétel elmarad, s a király manifesztuma nem csendesiti le a lázas hangulatot. Általános a vélemény, hogy a manifesztum polgári kiadása a hadparancsnak. Bécsben a déli lapok is ily értelemben foglalkoznak a manifesztummal. A lengyelek és csehek közömbösen fogadták, de a németek engedményeket látnak benne s a vámközösség megszüntetése mellett izgatnak. A nagynémetek pedig a personal uniót emlegetik. A magyar sajtó állásfoglalása megoszlik, de általános vélemény, hogy a manifesztum nem hozott békességet.

A Reichsrath ülései.

Bécs, szept. 23. (Saj. tudós. táv.) *Körber* benyujtotta a Reichsratban az ismert ujonczozási törvényt. Tárgyalása nagy részvétlenséggel folyik.

A leütött levélhordó.

Budapest szept. 23. (Saj. tud. táv.) *Láng* miniszter gondoskodott a leütött levélhordó segélyezéséről. Az elrabolt összeg 527 korona.

A pestis.

Konstantinápoly, szeptember 22. Az egészségügyi tanács a marseillei provinciákra vonatkozó vesztegzárt megszüntette és a tripoliszi (Styria) tengerpartról érkezőkre kiszabott ötnapos vesztegzárt 48 órára szállitotta le. (M. T. I.)

Struchl—Bónis-affér.

Budapest, szept. 23. (Saj. tud. táv.) *Struchl* százados táviratilag provokáltatta *Bónis* Lajost. A párbajra megállapodás még nem volt.

REGÉNY CSARNOK.

Sorsjáték.

Regény.

Irta: Stella (Szőke Berta.) 7g.

Jelt adtak a harmadik négyeshez, el kellett válniok, a tánczos megjelent és sétára hivta őt. Beszélhetett neki most az ifju, nem hallott ő belőle semmit sem, az a pár szó busásan kárpótolta őt, minden eddigi szenvedéséért. Gépiesen járt-kelt a zene üremei szerint, gépiesen felelt a fiatal ember kérdéseire. Az a gondolat, hogy szeret és szeretteték, egész valóját betöltötte. Alig várta a négyes befejezését, de az amint látszott, nem akart ma véget érni. Es az azt követő csárdás! Már háromszor köszönte meg, mindannyiszor még egy iczipiczért könyörgött a tánczos s Márta mit tehetet, tánczolt tovább. Mikor a helyére került, meglepetve vette észre a Láposi távollétét. Kérdezősködni nem mert, anyja a tanfelügyelőnével élénk beszélgetésbe ereszkedett, nem akarta őket megzavarni. Már ké szer is kipihente magát, mikor lovagja előkerült.

— Nem jó volna haza mennünk? — kérdezte kedvetlenül.

— Maga itt unja magát.?

— Nem, de . . .

— Szójon apának kérem, mig elindulhatunk, teljesen lehülttem.

— Mikor tehetem tiszteletemet? — tudakozódott, midőn rövid idő multán besegitette a hölgyeke a kocsiba.

— Ebédre várjuk — felelt Vajdáné.

— Kezeiket csókolom.

O maga is visszavonult, de nem tudott elaludni, bármennyire is fáradtnak, kimerültnek, érezte magát. Boszankodot végtelenül, amiért egy gyönge pillanatában olyan vallomásra ragadtatta magát, amelynek tulajdonképpen semmi alapja nem volt. Hogy tetszik, hogy imponál neki ez a szőke haju kék szemü leány, azt nem tagadhatta, de szerelemről . . . szó sem lehetett. Lelki szemei előtt megjelent egy másik alak. Magas, erős, ragyogó szépségü jelenség! Mennyire elhomályosult mellette ez a karcsu szőke leány. Mennyi tüz, mennyi szenvedély volt azokban a fekete szemekben, hogy tudott mosolyogni az a piros ajak! És az a

behizelgő dallamos hang, melynek minden rezgése, élénk harmóniát keltett lelkében. Mártát tisztelem, szeretem mint egy nővért, Zeréndinét imádom lelkem egész erejével, vérem egész hevével — határozta el. — Hiába, nem lehet, nem tehetek másképp. Sokáig monológizált, mintegy mentegetve magát egy láthatatlan szellem előtt, mig végre elnyomta az álom.

A leány meg e közben álmodott egy boldog szép jövőről, egy gyöngéd, érte hevülő férfiről, aki szerető nő, minden óhaját, minden gondolatát ellesi.

Másnap együtt töltötték a délutánt s vacsora után csak kevés ideig maradtak együtt. Hajnalban indulniok kellett. Márta csalódottan vált meg ifjától, a tegnapi vallomás után azt remélte, hogy Láposi szüleinél komoly szándékáról szót emel, de bizony csalódott várakozásában. E fölötti fájdalmat tetézi anyjának egy véletlenül ellesett megjegyzésére »ime a te ábrándjaid igy f sztanak szét«

Ugy utazott el Kapocsról, mint egy vert hadvezér és a vereség szomoru érzését ugyarsa csak nyilvánvalóbbá tenni igyekezett, minden szava, egész viselkedése ellensulyozni akarta a gyönge pillanatban elejtett, reményeire jogosító szavakat.

XVII.

— Mondja kisasszony — kezdte Mércziné, amint egy alkalommal az előtörő félhomályban együtt ültek — mennyire van Láposival?

A leány nem felelt mindjárt a kérdésre, nézte a kályha rácsán keresztül, az egymás után hamvadó fahasábokat, kebléből mély sóhaj szakadt föl, amidőn a megismételt kérdés elől már nem tudott kitérni.

— Mennyire vagyok? hangoztatta keserün guny árnyalatával hangjában — Hát semenynyire!

— Nem nyilatkozott még?

Eszébe jutottak a kapocsi bálban mondott édes boldogitó szavak, de nyomban rá az ifjunak ezt követő viselkedése. Szinte örült a szobában mindinkább növekvő sötétségnek, mely ez emlékek visszaidézése által arczán végbemenő változásokat nem engedé látni.

— Bocsásson meg indiscrecziómért — igazolta magát az asszony — de a saját érdekében szeretném tudni, vajjon köti-e máshoz valamely kötelező igéret a jövőre nézve, mert . . .

— Nem, bennünket a barátságnál egyéb nem köt.

— Jól van kisasszony, ezt akartam csupán tudni.

— Miért? — csodálkozott a leány.

(Folyt. köv.)

Marha ártáblázat 1903. szept. 22-ről. 1 pár I-ső rendü jármos ökör 620—720 kor. 1 pár II-od rendü jármos ökör 520—610 k. 1 pár III-ad rendü jármos ökör 250—500 k. 1 drb fejős tehén 110—300 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—300 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 130—200 k. 1 drb veres borju 24—52 k. 1 drb fél éves borju 44—76 k. 1 drb egy éves borju 50—86 k. 1 drb két éves borju 74—180 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 110—118 k. 1 pár fél éves sertés 36——56 k. 1 pár egy éves sertés 60—120 k. 1 pár két éves sertés 130—190 k. 1 drb igás ló 160—280 k. 1 pár ökörbőr 40—50 k. 1 pár tehénbőr 26—34 k. 1 pár borjubőr 10—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

Határidők.

	Budapest, szept. 23.
Buza októberre	7.36
Buza áprilisra	7.38
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repcze, aug.	11.90

Értéktőzsde

	Budapest, szept. 23.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Államvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. szept. 23-án.

Magyar aranyjáradék 4%	117.—
Magyar koronajáradék	96.90
Magyar vasuti köl sön aranyban 4½%	—.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	96.50
Italmérési jog megváltási kötvény	.--
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	96.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	194.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	153.—
Osztrák járadék papirban	99 15
Osztrák járadék papirban	99.70
Osztrák járadék aranyban	119.25
Osztrák korona járadék	99.—
Osztrák államsorsjegyek	151.—
Osztrák magyar bank részvény	15.75
Magyar hitelbankrészvény	689.—
Oszrrák hitelintézet részvény	641.—
Pátisi vista	94 95
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.02
Németbirodalmi márka	117.55
Londoni vista	239.23
20 márkás arany	23.48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hazai ipar!

Butor

modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 29

Nagyvárad, Zöldfa utcza elején.

Hirdetés.

A Nagyváradi Hitelbank

takarék- és segélyszövetkezet

müködését megkezdette.

Tagok ez évi október 1-ig — **mulasztási illeték fizetése nélkül** — felvétetnek.

A befizetések hétköznapokon *egész napon át*, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a «Nagyváradi Hitelbank r. t.» üzleti helyiségében *Kossuth Lajos-utcza* (Sándor Samu-ház.)

859 Az igazgatóság.

A várad-velenczei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyváradi Takarékpénztárnál. 307

Derékfűző (Mieder)!

Andriska Jenő

RÖVIDÁRU, NŐI- és FÉRFI SZABÓKELLÉKEK és DIVATÁRUK RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Szent László-tér 1. szám.

Betegápolási kötszerek és gummiáruk!

Őszi idényre

ajánlom a kitünőnek elismert, glace, svéd és szarvasbőr keztyüimet a következő árakon:

1 pár női glacé keztyü . . —.70, —.85, 1.— frt.
1 pár női svéd » . . . . . 1.30, 1.50 »
Vizben mosható női szarvasbőr keztyü 1.10, 1.40 »
Férfi glace keztyü . . . . . 1 frttól feljebb
Férfi őzbőr, szarvasbőr valamint noppa keztyűk nagy választékban.

140

Keztyük tisztitása páronként 12 kr.

A legujabb ruhadiszek: **csipkék**, **boak**, szinházi **sawlok**, **esőernyők, harisnyák, bèlések,** állandóan nagy választékban.

Férfi *ingek, gallérok, kézelők*, **nyakkendők, lábtyük**, **harisnyák, harisnya kötők**, **nadrágtartók** a legjobb minőségben és minden a legolcsóbb

SZABOTT ÁRAKON!

Kézimunkák és hozzávalók. Női és férfi szabó-kellékek.
Mindennemü rövidáruk. Pipere czikkek.
TELEFON 488. TELEFON 488.

Keztyü gyári raktár!

Már 1 koronáért 50.000 korona nyerhető.

Orvos sorsjáték

Budapest, IV., Váczi-u. 17 a.

Már 1 koronáért 50.000 korona nyerhető.

423

Fönyeremény 50,000 kor. ért.

Egy sorsjegy ára 1 korona.

Miután a huzást már október elején megtartjuk és a sorsjegyek nagy kelendőségnek örvendenek, ennélfogva tisztelettel kérjük, hogy a sorsjegyek bevásárlásával ne tessék késni, hanem nagybecsü megrendelését szivesked-jék lehetőleg azonnal elintézni, mert a **huzás már**

f. évi október hó 10-én lesz.

Orvos-sorsjáték központi irodája:

Budapest, IV., Váczi-utcza 17 a.

Sorsjegyek a következő bankházakban kaphatók helyben:

Spitz József, Amigó Mór, Frankl Mari, Hauska Józsefné, Kiss Dávid, Lukács Mór, továbbá minden dohánytőzsdében és minden vidéki városban.

TELEFON 194. TELEFON 194.

GYŐRI SÁNDOR

gázerőre berendezett mű- és homoru köszörülő műhelye,

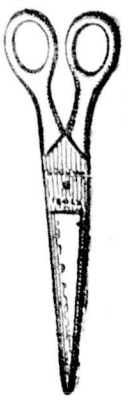
Nagyvárad, Kert-utcza 1. sz.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, hogy

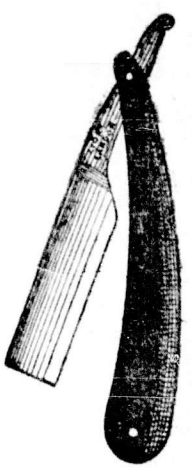
gázerőre berendezett

mű- és homoru köszörülő műhelyemet

Kert-utcza 1. szám alá áthelyeztem s azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően a legmodernebbül felszereltem.

Minden e szakmába vágó munkálatok, u. m. ollók, tyukszemvágók, beretvák és mindennemü kések tükörfényesre pallérozása valamint késmüves munkák előállitása, a leglelkiismeretesebb kidolgozás és árszámitás tekintetében a legolcsóbban állittatik elő.

Tisztelettel kérem a m. t. közönséget a saját érdekükben is, hogy óvakodjanak az utczai házaló köszörüsöktől, kik a munkát nevemben szedik össze köszörültetni s azt továbbitják.

295 Kiváló tisztelettel

Győri Sándor.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utczai Mezey-féle házban egy II. emeleti 6 szoba és mellékhelyiségekből álló lakás f. évi november hó 1-től kiadó. 417

Kizárólagos női és gyermek-divat és kézimunka-üzlet.

EISLER BERTALAN

NAGYVÁRAD, Olaszi, Fő-utcza.

Ujdonságok nagy választékban! Szmirna gobelin, congré északi (Nordis) és damaszt kezdett és e ő-jegyzett kézi munkákban, minden hozzá való anyaggal; iskola kötény, gyermek felöltő, sapka, fejkötő és kalap; **Ujdonságok!!** Flanell, barchet és szövet **gyermek ruhák**; leány- és női **fehérnemüek**. 292.

Nagy választék Női és Gyermek Esőernyő, batiszt Zsebkendő, selyem Echarps és fejkendőkben.

Kizárólag csak női és gyermek **harisnyák** nagy választéka. — **Zacharias** és **prágai glace keztyük** és **női pipere czikkek**.

Mindennemü női szabó-czikkek. Ujdonságok csipke, aplicatio és medaillon okban.

Schicht-szappan

„szarvas“ — vagy — „kulcs“

jegygyel

legjobb, legkiadósabb s emiatt legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

812

A

„Nagyváradi hitelbank részvénytársaság“

működését Kossuth Lajos-utcza 10. sz. a. megkezdte.

Üzletköre:

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyvecskékre és folyó számlára, mely előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámitolása.

Előlegek értékpapirokra és árukészletre.

Jelzálogkölcsön nyujtása házakra és földekre.

Értékpapirok vétele és eladása.

Szelvények és kisorsolt értékpapirok beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Az Igazgatóság.

Fő-üzlet: Zöldfa-utcza. Telefon szám 180. Vidéki telefon összeköttetés.

Magyar gyártmány! Honi ipar!

„EMKE” padlófénymáz.

A közeledő idény alkalmával van szerencsém a t. közönségnek szives figyelmét felhivni saját gyártmányu »EMKE« padló és parkette fénymázamra, mely gyors száradása, szép fénye és tartóssága által az összes eddigi gyártmányokat felülmulja.

Mindenki, aki ezen »EMKE« fénymázakat használja, nemcsak egy honi iparág fejlődését mozditja elő, hanem hazafias és közmüvelődési célokat is szolgál. A gyárat az »EMKE« rendszeresen ellenőrzi.

„Emke“ padló fényezőmáz	1 kgros üvegekben v. dobozokban	*2*	kor. — fill.
„Emke“ parkette fénymáz	1 »	*2*	» *80* »
„Linoleum“	1 »	*1*	» *40* »

Szives megbizásait kérve, vagyok

397.

kiváló tisztelettel:

BERKES BERTALAN.

Flók-üzlet Festék különlegességek raktára. Fő-utcza, „Bazár“-épület. Telephon sz. 393.

ÉRTESITÉS.

Áruházamban bevezetett nagy kedvezmény folytán van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, hogy az

őszi és téli idény

remek divat-ujdonságai már megérkeztek, különösen kiemelendők a legszebb kivitelü

Női ruhakelmék, selymek, franczia flanell és barchettek, kész női **blousok és aljak**,

Női, férfi és gyermek kalap ujdonságok.

Szőnyeg, függöny, asztal és ágyteritők.

Vszn ak és fehérnemüek gyári raktára.

Különleges ségek **szőrmeárukban**.

Fegyházkötött harisnyák.

Jeager tanár-féle alsó ruhák.

Menyasszonyi kelengyék, minden kivitelben elvállaltatnak.

Női ruhák elkészitése a legdivatosabb kivitelben lesz eszközölve.

Kézimunkák, rövidáruk és szabókellékek nagy raktára.

Kérem a n. é. közönség szives látogatását

Telefon: 232.

407.

Kiváló tisztelettel:

CZILLÉR IMRE,

Nagyáruháza,

Olaszi Fő-utcza.

Fiók-üzlet Szt. László-tér.

Olcsó szabott árak!

A hires temesvári bőrkeztyük gyári raktára.

Nyomatott a Szent László nyomdában Nagyváradon.